Додаток
до постанови Президії НАПН України
від 19 листопада 2024 р. № 1-2/14-238

ПОЛОЖЕННЯ
про впровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок Національною академією педагогічних наук України

1. Загальні положення

1.1. Положення про впровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок Національною академією педагогічних наук України визначає загальні умови, порядок організації та контролю впровадження результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок (далі – досліджень і розробок), що виконуються в наукових установах / закладі вищої освіти НАПН України (далі – установах НАПН України) за кошти державного бюджету.

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2015), «Про наукову і науково-технічну експертизу» (1995 р. із змінами), «Про інноваційну діяльність» (2002 р.), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2011 р.), постанов Кабінету Міністрів України «Про формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету» від 11 січня 2018 р. № 13, «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні» від 30 квітня 2024 р. № 476, наказу МОН України «Про затвердження Змін до Порядку державної реєстрації та обліку науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій» від 11 вересня 2024 р. № 1304, державних стандартів України ДСТУ 3973 – 2000 «Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення» та ДСТУ 3017: 2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять», Статуту Національної академії педагогічних наук України, статутів установ НАПН України, інших нормативно-правових актів, що регулюють наукову та освітню діяльність.

1.3. Науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації.

1.4. Науково-технічний (прикладний) результат – одержані під час проведення прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок нові або істотно вдосконалені процеси, пристрої, технології, системи, нові або істотно вдосконалені послуги, введені в дію нові конструктивні чи технологічні рішення, завершені розробки, що впроваджені або можуть бути впроваджені в суспільну практику.

1.5. Упровадження результатів досліджень і розробок – це діяльність, що передбачає їх оприлюднення, розповсюдження та використання цільовою групою користувачів у науковій, освітянській та інших видах соціальної практики.

1.5. Цільовою групою користувачів результатів досліджень і розробок є фізичні та юридичні особи, які можуть використовувати результати досліджень і розробок установ НАПН України у своїй практичній діяльності.

1.6. Підсумком упровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок є вплив результатів діяльності установ НАПН України на розвиток науки, суспільства та економіки.

Вплив результатів наукової діяльності установ НАПН України може здійснюватися на розвиток економіки, забезпечення безпеки та оборони країни, розвиток технологій, забезпечення здоров'я та якості життя, розвиток передової науки, зокрема на популяризацію результатів наукових досліджень, розвиток освіти, розвиток соціальної сфери, розвиток культури, збереження навколишнього природного середовища, розвиток державної політики.

2. Форми впровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та його підтвердження

2.1. Науковий результат, одержаний в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень, може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову тощо.

2.2. Науково-технічний (прикладний) результат може бути у формі ескізного проекту, експериментального (дослідного) зразка або його діючої моделі, конструкторської або технологічної документації на науково-технічну продукцію, дослідного зразка, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів тощо.

2.3. Результати наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок можуть бути представлені в:

– офіційній продукції: стандарти, інструкції, нормативні, нормативно-інструктивні видання тощо;

– науковій продукції: монографії (розділах монографій), препринти, збірники наукових праць тощо;

– виробничо-практичній продукції: практичні посібники, методичні посібники; методичні рекомендації, практичні порадники тощо;

– навчальній продукції: навчальні програми, підручники, навчальні посібники (навчально-методичні, навчальні наочні посібники, хрестоматії, практикуми, робочі зошити); засоби навчання (навчально-наочні ігрові посібники; атласи; навчальні карти; відео- та аудіовізуальні засоби навчання; електронні засоби навчального призначення; електронні засоби загального призначення тощо);

– довідковій продукції: енциклопедії (енциклопедичні словники); мовні, лінгвістичні словники; довідники, каталоги тощо;

– статтях, матеріалах конференцій, семінарів, тощо;

– наборах дослідницьких (наукових) даних, зокрема FAIR-даних.

2.4. Результати наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок можуть реалізовуватись у:

– виконанні нових наукових робіт, якщо в ході дослідження визначилися проблеми, які потребують окремого вирішення;

– інноваційних розробках у галузі освіти, педагогіки і психології;

– матеріалах аналітичного та узагальнюючого характеру до державних доповідей; експертних висновках, зокрема щодо актуальних проблем освіти і науки, освітніх інновацій, навчальної літератури, засобів навчання, проектів нормативно-правових документів, державних і галузевих програм;

– рекомендаціях, інших матеріалах міжнародних і всеукраїнських конференцій, семінарів тощо;

– електронних ресурсах;

– іншій продукції, а також в освітній та суспільній практиці.

2.5. Відомості, що підтверджують упровадження та вплив результатів досліджень і розробок установ НАПН України, їх широке використання науковою та освітньою спільнотою:

– договір на виконання нового дослідження або розробки, розпочатого за підсумками виконання фундаментального дослідження;

– законопроєкти (нормативно-правові документи, аналітичні довідки (висновки)), підготовлені на замовлення державних органів;

– грифи або свідоцтва Міністерства освіти і науки України, надані навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню;

– рецензії, експертні висновки незалежних рецензентів (експертів) на продукцію, в якій опубліковано результати наукових досліджень;

– документи, що підтверджують розповсюдження офіційної, наукової, виробничо-практичної, навчальної, довідкової продукції, зокрема акт, лист-підтвердження (заявка) про її розподіл тощо;

– договори (угоди) у т.ч. про співпрацю, що передбачають впровадження (використання) результатів досліджень і розробок, із органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти, підприємствами, організаціями;

– акти виконаних робіт за договорами, контрактами, ліцензійними угодами;

– довідки (акти) про впровадження результатів досліджень і розробок, видані органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти, підприємствами, організаціями;

– вебсторінки на вебпорталах, вебсайтах, в електронних бібліотеках, у т.ч. Електронній бібліотеці НАПН України, тощо, де розміщено результати наукових досліджень і розробок або інформацію про них;

– кількість переглядів, завантажень, згадувань, рекомендацій, цитувань тощо наукових публікацій, які підготовлені за результатами завершених наукових досліджень, у наукових періодичних та неперіодичних виданнях; ЗМІ; на вебсайтах закладів освіти, установ, організацій; у соціальних мережах (Facebook, X, ResearchGate, Academia.edu, Mendeley, LinkedIn, Google+, Reddit тощо); інших вебресурсах (Zenodo, Figshare, SlideShare, YouTube, Wikipedia та ін.) тощо;

– публікації результатів соціологічних досліджень впливу, публікації результатів впливу у всеукраїнських чи закордонних медіа;

– посилання на результати впливу: документи, матеріали та інші види продукції, підготовлені з використанням результатів досліджень і розробок:

● концептуальні документи, висновки експертизи, пропозиції до проектів нормативно-правових документів, державних і галузевих програм, державних доповідей;

● аналітичні матеріали та доповідні записки щодо підвищення якості освіти;

● висновки експертизи освітніх інновацій, навчальної літератури та засобів навчання;

● державні стандарти освіти, навчальні плани;

● рекомендації, тези доповідей та інші матеріали міжнародних і всеукраїнських конференцій, семінарів тощо.

3. Організація і контроль упровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок в установах НАПН України

3.1. Організацію і контроль перебігу впровадження та впливу результатів досліджень і розробок установ НАПН України в межах своїх повноважень здійснюють:

– Президія НАПН України;

– відділення НАПН України;

– наукові установи / заклад вищої освіти;

– їх структурні підрозділи.

3.2. Президія НАПН України:

3.2.1. Установлює порядок упровадження результатів досліджень і розробок.

3.2.2. Контролює впровадження та вплив результатів досліджень і розробок установ НАПН України, заслуховуючи відділення та установи на своїх засіданнях.

3.2.3. Щорічно розміщує інформацію про впровадження та вплив результатів досліджень і розробок установ НАПН України у Звіті про діяльність НАПН України.

3.3. Відділення НАПН України:

3.3.1. На засіданнях бюро:

– контролює впровадження та вплив результатів досліджень і розробок установ НАПН України, заслуховуючи їх перебіг;

– погоджує звітні матеріали щодо питань упровадження та впливу результатів досліджень і розробок установ НАПН України.

3.3.2. Звітує про впровадження та вплив результатів досліджень і розробок установ НАПН України перед Президією НАПН України в установленому порядку.

3.4. Установа НАПН України:

3.4.1. Планує впровадження та визначає вплив результатів досліджень і розробок, зокрема у заявках на відкриття наукового дослідження, технічних завданнях, щорічних тематичних планах наукових досліджень.

3.4.2. Забезпечує оприлюднення наукових, науково-технічних (прикладних) результатів через випуск друкованих та електронних видань, виготовлення засобів навчання.

3.4.3. Укладає з органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти, установами, підприємствами, організаціями договори (угоди),

зокрема про співпрацю, що передбачають впровадження (використання) результатів досліджень і розробок.

3.4.4. Узагальнює, веде облік та впродовж двох років зберігає відомості, які підтверджують впровадження та вплив результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок установи НАПН України.

3.4.5. Контролює впровадження та вплив результатів досліджень і розробок установи НАПН України, заслуховуючи питання про їх перебіг на засіданнях ученої/науково-методичної ради (структурного підрозділу) після одержання результатів та впродовж року після завершення дослідження.

3.4.6. Щорічно готує та за погодженням із відділенням подає Президії НАПН України інформацію про готові до впровадження результати досліджень і розробок для її розміщення у Звіті про діяльність НАПН України.

3.4.7. Включає інформацію про впровадження та вплив результатів досліджень і розробок, завершених у звітному та році, що передує звітному, до щорічного звіту про свою діяльність.

3.4.8. Звітує про впровадження та вплив результатів досліджень і розробок перед відділенням Академії в установленому порядку.

3.5. Структурний підрозділ установи НАПН України:

3.5.1. Планує впровадження та визначає вплив результатів досліджень і розробок, включаючи відповідні відомості до заявки на відкриття наукового дослідження, технічного завдання, щорічного тематичного плану наукових досліджень.

3.5.2. Ініціює:

– укладання договорів (угод), зокрема про співпрацю, що передбачають упровадження результатів, з органами державної влади та місцевого самоврядування, закладами освіти, установами, підприємствами, організаціями;

– випуск друкованих та електронних видань, виготовлення засобів навчання та їх розповсюдження.

3.5.3. Здійснює заходи щодо отримання відповідних грифів або свідоцтв Міністерства освіти і науки України, а також сертифікатів, патентів, авторських свідоцтв.

3.5.4. Забезпечує отримання довідок (актів) про впровадження в органах державної влади та місцевого самоврядування, закладах освіти, установах, підприємствах, організаціях.

3.5.5. Веде облік та подає установі НАПН України відомості, які підтверджують впровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та їх вплив.

3.5.6. Звітує про впровадження та вплив результатів досліджень і розробок, включаючи відповідні відомості до щорічних звітів про виконання наукового дослідження.